

BISERICA ȘI ȘCOALA

REVISTĂ BISERICĂȘCĂ, ȘCOLARĂ, LITERARĂ ȘI ECONOMICĂ

ABONAMENTUL:

Pe un an 10 Lei.
Pe jumătate de an 5 Lei.

APARE ODATĂ ÎN SĂPTĂMÂNĂ:
DUMINECA.

REDAȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA:

Arad, Strada EMINESCU Nr. 35.
Telefon pentru oraș și comitat Nr. 266.

Darwin și Hașdeu

Zootehnia și antropotehnia.

(Urmare.)

Atomul e nemărginit de mic și D-zeu e nemărginit de mare, iar Hașdeu s'a făcut un fel de centru între nemărginirile acestea opuse, ba a trecut mai departe identificând atomul cu D-zeu. — D-zeu, precum a spus Hașdeu, „neavând margini cuprinde în sine universul, dar un e univers“. Acum să stăm de vorbă cu el și să zicem: Minte sănătoasă poate să cuprindă și cuprinde într'o măsură oarecare noțiunea (dar numai noțiunea) nemărginitului Creator, care prin (și nu din) mărimea sa nețărunită a creat universul mărginit, dar atomul e nimica și e nemărginit numai din cauza, că, ce nu există, nici dimensiuni și prin urmare nici margini nu poate avea. Cauza aceasta, adică neexistența atomului trebuie s'o recunoască și atomiștii.

Să vedem b. o. un exemplu analog. Cifra care ar putea arăta atomul e 0 (zero). Nu există niciun număr, care, multiplicat fiind cu 0 (zero) ar da mai mult de 0 (zero). O cifră care ar arăta un număr mai mare, ori mai mic, e divizibilă, deci nu poate figura în loc de atom, căci acesta e indivizibil în urma infinității sale de mic și infinit de mic în urma indivizibilității sale. Am mai putea adăuga, că atomul nu poate să aibă nici însușiri — fie bune, fie rele, — dar adausul ar fi pleonasm, de nu chiar tautologie. Cine poate oare crede, că *nimica* să creeze *univers* din sine însăși?

Însă D-zeu — existând — e infinit. (Hașdeu n'a tras la îndoială existența. Ar fi de prisos demonstrarea.) Zeci de mii de minți există, cari pot cuprinde noțiunea universului întins; ele pot să se estindă și pe mai departe încă: zeci de mii de universuri pot ca să-și închipuiescă, dar în mințile acelea nici atunci nu se cuprinde D-zeu nemărginitul. El, D-zeu întrunește însușirile divine într'un mod nemărginit: adevărul și frumosul, binele și dreptatea, știința, lumina și puterea, precum tot ce e divin. E atât de mare în nemărginita-l putere, că El a putut și poate, să creeze universul din nimica și să-l aibă veșnic sub paza-l divină. Insușirile negative, arătând ele neajunsuri, nu pot fi proprii nemărginitului D-zeu.

Atomul, din cauza neexistenței sale, a dispărut desubt microscopul cel mai perfect, mai bine zis: nu e permis să ne închipuim un microscop atât de perfect, care să-l observe, căci de-ar fi observat, s'ar putea și împărți și astfel n'ar fi atom. Totuș, materialistul, ca să poată nega indiscutabila credință generală în D-zeu, crede în atom (probabil, ca fără credință să nu rămâie), iar Hașdeu candidează atomul de celulă

și de plantă, de animal și de om, mai târziu de inger, Hrist și de D-zeu; i-se închină și-l adoară.

În rezumat am putea exprima astfel cele de mai nainte: *La atom n'are mintea ce cuprinde, pe D-zeu nu-l cuprinde pe deplin.*

* * *

Darwin și-a creat teoria bazată pe analogia înșelătoare, precum am amintit, c'a spus el însuș. A afirmat, că există o dezvoltare dela celulă până la om, că toate animalele (și între animale înțelegea și pe om) se derivă dela patru, ori cinci, eventual dela un singur strămoș comun.

Hașdeu a înfrumșețat teoria dându-i caracter poetic-filozofic. După părerea lui Darwin, omul e culmea dezvoltării, evoluției, iar Hașdeu face din om un fel de mijlocitor numai. La Hașdeu toți câinii, boii, caii, fiarțele au să devie cu vremea oameni. Creșterea aceasta de vite — „Zootehnia“ precum îi zice Hașdeu — o face omul. Creșterea omului — „Antropotehnia“ — ca să devie D-zeu, o face iarăș omul, care a ajuns D-zeu prin desmărginire. Ar fi fost însă de dorit, să ne spună, că cine făcea zootehnia și îndeosebi antropotehnia pe vremea, când atomul la culmea evoluției sale era numai hienă.

Evoluția e atât de măreață în înțeles darwinian și hașdeian, încât necesitează un plan desăvârșit, care plan necesitează apoi un împlinitor, un realizator atotînțelept. Pe cât ar fi de trainică, ori de-ar fi absolută teoria lor, pe atât de mult ar trebui să presupunem, că „la început era“ Cel ce-a făcut planul măreț, că acest Planuitor ar trebui să fie chiar fără de început, adică nemărginit în existență și astfel întru toate nemărginit, iar după aceea, c'ar fi trebuit, să existe Cel ce duce planul la împlinire, ca astfel să facă începutul. Oarba întâmplare n'a putut face toate câte sau făcut și cum sunt.

Celula, ori chiar atomul neexistent a avut înțelepciunea, din care să se zămislească planul? Cine e dar Creatorul, ori să-l zicem în limbaj darwinian: care e acel „strămoș comun“?

Nu mă ocup de răspuns, ci trec la partea ce mi-se pare, că e cea mai interesantă din teoria lui Hașdeu. E foarte seducătoare și aceasta cu atât mai vărtos, că se bazează și pe s. Scriptură. El ne-a spus limpede, că omul se desmărginește și astfel devine D-zeu. Biserica creștină învață, că scopul final al omului e comunitatea de viață cu D-zeu. Incerc confrontarea acestor două doctrine.

Hașdeu credea, că există D-zeu; credea, că D-zeu e nemărginit; credea, că omul tinde spre comunitatea de viață cu D-zeu. La momentul prim ai crede, că nu e deosebire între fragmentul acesta al teoriei lui și între învățătura bisericii creștine. Și totuș. E deosebire atât

între modul arătat de Hașdeu și între doctrina bisericii, cum tinde omul la comunitatea de viață cu D-zeu, cât și între conviețuirea cugetată de Hașdeu și între cea învățată de biserică. Și anume. Tinde sufletul omului spre comunitatea de viață cu D-zeu, dar nu spre a fi D-zeu.

(Va urmă)

Vieța internă și organizația institutului teologic din Arad

de Dr. T. Botiș.

(Urmare.)

La nici un caz să nu se admită la acest curs un contingent mai mare de teologi decât ce este numărul parohiilor de clasa a III-a în vacanță. Spre acest scop Consistorul să arate în fiecare an sinodului numărul parohiilor de clasa a III-a vacante și conform numărului constatat din partea sinodului, în luna lunie să se publice concurs pentru primirea de elevi în secția primară a teologiei. Consistorul sub prezidiul episcopului și cu concursul colegiului profesoral va efectua primirile în 20 August st. n. și va alege dintre recurenții, cari se vor prezenta în persoană, atâția înși câte parohii vacante au fost.

Pentru parohiile de clasa I-a pot fi candidați și aleși numai tineri, cari au absolvit 8 clase gimnaziale, cu examen de maturitate și cursul teologiei secundare. Cei cu studii academice vor fi preferați. La parohii de clasa a II-a pot compete și fi aleși toți absolvenții teologiei secundare, iar la cele de clasa a III-a, când nu se vor prezenta recurenți cu calificățiune superioară și absolvenți ai teologiei primare.¹⁾

Era însă imposibilitate a înfăptui organizarea intenționată fără a crea mai întâi condițiunile externe ale realizării ei.²⁾

În scopul aceasta se cerea zidirea unui local propriu și corespunzător cerințelor unui institut, organizarea unui seminar, și sistemizarea de catedre nouă. Chiar și cele 2 catedre existente nu erau organizate în conformitate cu trebuințele școlii și ale învățământului. În lipsa de oameni și a unei dotații multămitoare profesorii dela teologie erau aplicați și în funcțiuni administrative bisericăști. Oficiul profesoral se consideră de o slujbă trecătoare, de unde arman apoi dese schimbări și lipsa de stabilitate în ocuparea catedrelor.

Consolidarea și reorganizarea institutului reclama deci înainte de toate înlăturarea acestor stări și neajunsuri, ceea ce în mod succesiv se și făcu.

Sinodul eparhial din anul 1871 decretă sistemizarea „unui post definitiv de cantor bisericășc la institutul clerical“, care însă „deocamdată să fie numai provizor salarizat“.³⁾

În sesiunea sinodului din anul 1872 se primește și ridică la valoare unei hotărâri propunerea deputatului Partenie Cosma, ca „Consistorul să nu aplice profesorii de la teologie la posturi consistoriale, ci profesorii să se doteze cuvințios și să rămână devotați numai chemării lor de profesori“.⁴⁾

Dar trebuința de bărbați cu calificare superioară în centrul dieceziei aduse cu sine, ca sinodul din anul următor 1873 să modifice aceasta hotărâre în sensul, că: „considerându-se aplicarea unui profesor în afaceri consistoriale numai de extraordinară și excepțională, nu se află în contradicție cu concluzul de compatibilitate și deci nici nu se excepționează“.⁵⁾

Recercările ministerului ungar al cultelor și al instrucțiunii publice ungar de a se înființa o catedră de economie și grădinarit la Institutul teologic⁶⁾ i-se satisfăcu — și până la regularea definitivă a teologiei și a preparandiei prin obligarea teologilor a asculta dimpreună cu preparanzii cursurile de economie și grădinarit.⁷⁾

Amăsurat acestor hotărâri și nizuinți în sânul corpului profesoral se făcură următoarele schimbări și întregiri.

De cantor al institutului teologic e instituit — cu începerea anului școlar 1871—2 învățătorul din Arad *Petru Popovici*.

Faptul, că profesorul *Iosif Ioan Goldiș* la începutul anului școlar 1873—4 fu numit și de profesor pentru catedra de limba și literatura română la liceul regesc din loc, dădu ansă deputatului Vicențiu Babeș a prezenta sinodului eparchial din anul 1874 următoarea propunere:

„Considerând, ca prin aplicarea d-lui profesor de teologie I. Goldiș de profesor ordinar sistematic la liceul de stat din Arad, carele este un institut neconfesional, numitul d-n profesor a devenit angajat la o școală neconfesională, pentru ale căreia principii și interese este deci obligat a conlucra;

Considerând, că astfel d-l protodiacon profesor, carele și ca față bisericească a noastră, dar special ca profesor de teologie la institutul nostru clerical din Arad, este obligat a susținea cu rigoare principiile și interesele confesionale ale bisericii noastre — se află în pozițiune de evident conflict între ambele posturi ce ocupă;

Considerând mai departe că institutul nostru clerical, numai cu doi profesori în trei clase, dacă este vorba de o instrucțiune serioasă, are trebuință de întreg rolul profesorilor săi: Veneratul sinod să dechiare profesura la teologie a d-lui protodiacon Goldiș de incompatibilă cu postul său la liceul de stat și a-l însărcina pe Ven. Consistor a îngriji pentru împlinirea profesurii de la teologia noastră prin un individ deplin coresponsanzător“.⁸⁾

Propunerea se ia sub deliberare și sinodul consideră asemenea de incompatibile cele două posturi de profesor ce le ocupă profesorul Goldiș și întrucât în 8 zile n'ar abdică de catedra de la liceu, postul său de profesor de la teologie îl declară vacant.⁹⁾

În urma acestei hotărâri profesorul Goldiș renunță la catedra sa de la teologie și la sfârșitul anului școlar 1873—4 părăsește institutul. Pentru îndeplinirea catedrei vacante se publică concurs. Întrară și recurse. Amânându-se însă alegerea din cauza vacanței scaunului episcopesc¹⁰⁾ în anul școlar 1874—5 fu provăzută prin perohul din Alios și asesorul consistorial *Vichentie Schelegean*.

(Va urma.)

⁴⁾ Concluzul sinodului eparchial Nr. 60—1875. — ⁵⁾ Concluzele sinoadelor eparchiale Nr. 154—1875 și 261—1876. — ⁶⁾ Concluzul sinodului eparchial Nr. 95—1871. — ⁷⁾ Concluzul sinodului eparchial Nr. 83—1872. — ⁸⁾ Concluzul sinodului eparchial Nr. 146—1873. — ⁹⁾ Rescriptul ministerului de culte din 15 Ianuarie 1873, Nr. 30315. — ¹⁰⁾ Concluzul sinodului eparchial Nr. 123—1873. — ¹¹⁾ Concluzul sinodului eparchial Nr. 114—1874. — ¹²⁾ Concluzul sinodului eparchial Nr. 203—1874. — ¹³⁾ Concluzul sinodului eparchial Nr. 63—1875.

Din viața pastorală.

„Cercul religios Radna“, al „Asociațiunii Andreiu Șaguna a clerului ortodox“, și-a continuat seria conferințelor sale în ziua de 9/22 Martie a. c. în comuna Miniș.

Încă des de dimineață au început credincioșii și din comunele vecine să parcurgă străzile comunei, auzind că va fi serviciu divin, oficiat de mai mulți preoți. Ziua de 40 de mucenici prin aceste părți nu se serbează nici într-o comună. În Miniș însă e una dintre cele mai mari sărbători ale anului, pentru că e „hramul bisericii“ lor. Încă o dovadă, cât de mult ține poporul la datinile și așezăminte sale, cât de strâns e legată viața lui de cea bisericească!

Serviciul divin s'a oficiat de către 9 preoți — nefiind prezenți toți membrii, din cauze necunoscute. — Răspunsurile liturgice le-a executat corul țaranilor din loc, cu multă precizie, deși s'au condus singuri.

Poporul a ascultat cu multă evlavie rugăciunile sfinte. Predica ocazională a ținut-o preotul *D. Popa* din Cuvin, care în urma conștințului bogat și a predării corecte a făcut impresie bună asupra ascultătorilor, înțelegând tot mai mult ce este iubirea aproapelui și cum trebuie pusă în aplicare. Adânc impresionati au fost credincioșii când s'a servit parastasul, pentru locuitorii comunei, căzuți în luptă pentru desrobirea noastră. Am văzut lacrimi vărsându-se și am înțeles pentru ce: *Pentru că noi ne bucurăm în țara clădită pe osâmintele lor; noi suntem fericiți în noua noastră țară, iar trupul lor zace în pământ strein. Vom fi nevređnici de zilele de azi, dacă li vom uita, vom arăta lumii, că nu știm preții jertfa lor cea mare, dacă nu-i vom aminti măcar odată pe an. Cuit să ne fie amintirea eroilor nostri!*

La ora 1 d. m. poporul mulțumit de cele auzite și văzute s'a depărtat, iar noi ne-am adunat la casa ospitalieră a preotului din loc *Petru Pelle*, de unde la ora 2 am continuat programul zilei la școala confesională. Vicepreședintele cercului parohial *C. Popescu* din Păuliș, a des-lis ședința prin o cuvântare potrivită zilelor de azi, amintind necesitatea mărturisirii păcatelor, atât în ce privește pe preot, cât și pe popor. Ne-a îndemnat apoi la muncă desinteresată.

Și-a cetit apoi preotul *I. Chebelev* din Șoimoș, conferința sa, despre: „Raportul sufletesc al preotului cu Mântuitorul“, insistând asupra faptului, că contactul sufletesc cu Mântuitorul, numai prin activitate învățătorială îl vom putea susține.

La ședință au mai luat parte D-nii secretari: *Muntean* din Ghioroc, *Covacevici* și *Șandru* din loc; D-nii învățători: *Lucuța*, *Mihuța*, *Iliș* și învățătorul școlii de stat din loc, al cărui nume mi scapă. Din interesul ce-l poartă D-lor față de conferințele noastre, am observat, că începem să ne apropiem de oiață toți factorii conducători ai poporului. Această credință s'a întărit în noi prin graiul D-lui învățător *Lucuța*, care a accentuat, că vine în mijlocul nostru „din datorință creștinească“. În trecut însă „preții și învățătorii nu erau de o convingere“ căci așa erau vremile. Azi însă suntem încunjuțați de toate păturile societății. Să fie într'un ceas bun!

Ne-am depărtat apoi fiecare la casele noastre satisfăcuți de bunăprimire ne-am întimpinat, ferm convinși, că pacea, cea mult accentuată de toți, va veni, dacă patimile din trecut vor dispărea dintre noi. Să dea D-zeu, ca fiecare să se nizuie a alunga patima de la sine, ca venind armonia să ne conducă la înaintarea poporului și la înflorirea patriei noastre iubite!

Raportor.

Apel

cătră preoțimea din întreagă țară.

Prin mai multe petițiuni adresate sf. Sinod, al sf. noastre biserici autocefale, ortodoxe, române, preoțimea văduvită din întreaga țară, pe temeiul sf. scripturi a V. și N. Testament, ca și pe temeiul sf. tradițiuni, au solicitat dispensa, de a se recăsători prin derogare de la canonul 6 trulan.

Preoțimea sârbă, conștientă de menirea și rostul său social în mod solidar au cerut și obținut de la sf. Sinod al sf. biserici autocefale ortodoxe sârbă, dispensa de a se recăsători.

În acest scop rugăm preoțimea din întreagă țară să binevolască a lua parte la congresul preoților văduvi, ce se va ține în București în ziua de 12 Mai st. n. — Joi după Dumineca Tomii — în localul Societății clerului „Ajutorul“ din bulevardul Pathe 69, cu următoarea ordine de zi:

1. Acordarea dispensei de a se recăsători fiecărui preot văduv până la definitivă modificare a canonului 6 trulan, prin vreun Sinod ecumenic.

2. Eventuale propuneri.

3. Alegerea unei comisii, care să prezinte un memoriu înalt P. S. Mitropolit Primat, ca președinte al sf. Sinod și cuprinzând doleanțele preoților văduvi.

Avem ferma convingere ca sf. Sinod al sf. noastre biserici, autocefale, ortodoxă, română care prin adresa trimisă tuturor capilor bisericii ortodoxe, a recunoscut cel întâi ca o necesitate vitală pentru preoțimea văduvită dreptul de a se recăsători; va compăni împrejurările actuale și cunoscând că un Sinod ecumenic nu se poate întruni în timpul de față, va binevoi a alege calea adoptată de sf. Sinod sârb, adică *acordarea dispensei individuale de a se recăsători, fiecărui preot văduv*.

În acest scop rugăm toată preoțimea văduvită și nevăduvită, a lua parte la acest congres al preoților văduvi, *ca astfel în mod solidar și demn să putem ajunge la definitivă rezolvare a acestei vitale probleme*.

Adesiunile se vor trimite Păr. Gh. Păunescu strada Piscului Nr. 4, București, de la care se pot obține orice lămuriri.

Comitetul central al preoților văduvi.

Organizarea educației fizice.

Din inițiativa Î. P. S. S. Mitropolitului primat dr. *Miron Cristea*, d-lor *Ștefan Meitani*, vice-președintele Senatului, general *M. Aslan*, general *Herbay*, senator *M. Vlădescu*, rectorul Universității din Capitală, *P. Bujor*, profesor universitar și *E. Melidon*, s'a deus în Senat, un proiect de lege pentru *organizarea educației fizice în școală, armată, în societățile de sport și gimnastică a meseriașilor, a muncitorilor și a țărânilor*.

Toate orașele și comunele vor pune la dispoziția tinerimii terenurile necesare pentru arene, localurile pentru diferitele exerciții de gimnastică și sporturi.

Se va înființa un „consiliu superior“ de educație fizică al cărui scop este de a armoniza și reglementa practica exercițiilor corporale de cari depinde perfecționarea organizmului.

El va funcționa pe lângă președinția consiliului de miniștri ca „organ de stat“, bucurându-se de toată libertatea de acțiune necesară. Consiliul superior se va compune din 25 de membri.

În cadrul activității consiliului superior, intră toate chestiunile de educație fizică ce pri-

vesc următoarele instituții: ministrul de instrucție, ministerul de război, ministerul muncii, federațiile sportive.

Pentru pregătirea profesorilor de educație fizică, specialiști în diferite ramuri, se va înființa deocamdată un „institut superior” pe lângă universitatea din Capitală.

Institutul va cuprinde 6 secții de specializare: educație fizică pedagogică, educație fizică militară, educație fizică medicală, educație fizică sportivă și educație fizică pentru sexul feminin.

Educația fizică pedagogică (generală), aparține ministerului de instrucție și privește tineretul de ambele sexe din școlile primare, secundare și superioare.

Universitățile și școlile superioare, vor înscrie educația fizică în programul lor, vor avea profesori speciali pentru această disciplină și săli de gimnastică și vor obliga pe studenți să le frecventeze.

Educația fizică militară, va aparține ministerului muncii și ocrotirilor sociale. El va supraveghea aplicarea ei la toate categoriile de muncitori manuali, în raport cu vârsta și cu felul profesiei.

Educația fizică sportivă aparține societăților speciale constituite din inițiativă privată în scopul de a perfecționa diferite ramuri de sport, ca: înotul, scrima, tirul și diferite alte jocuri cu caracter sportiv.

Educația fizică medicală, aplicată în scop terapeutic, se va face în anume stabiliment de stat sau particulare, sub conducerea medicilor specialiști în această ramură și cari au obținut autorizația dela consiliul superior.

Întreținerea personalului și procurarea materialelor de educație fizică, pentru fiecare din ramurile ei, cad în sarcina ministerelor respective.

Infrațrea.

INFORMAȚIUNI.

Personal. P. S. Sa părintele nostru episcop Ioan s'a reîntors Miercuri, în 17/30 Martie, din București la reședința Sa din Arad.

Hirotonire și investitură. În ziua de 13/26 Martie a. c. s'a făcut la București în paraclisul reședinței I. P. S. Sale părintelui mitropolit primat, hirotonirea întru episcop a I. P. C. Sale părintelui arhimandrit Roman R. Ciorogariu, ales și întărit episcop al Orăzii-mari. Actul hirotonirii l-a îndeplinit I. P. S. Sa părintele mitropolit Dr. Nicolae Bălan, cu asistența Î. PP. SS. LL. episcopii sufragani Ioan I. Papp și Iosif Badescu, arhiepiscopul Gurie al Chișineului și arhierul Vartolomeu Băcăoanul. După actul sfințirii, Mitropolitul Primat a rostit o înălțătoare cuvântare felicitând pe noul episcop al Orăzii-mari, care timp îndelungat a muncit toată viața cu graiul și scrisul pentru menținerea ortodoxismului.

Mitropolitul Bălan al Ardealului i-a adus urări noului ales și i-a încredințat cărja pastorală.

Episcopul Roman R. Ciorogariu în răspunsul său a asigurat că-și va face și de aci înainte datoria de păstrător și apărător al sfintei credințe ortodoxe.

În ziua de 16/29 Martie s'a dat investitura Preasfințitorilor episcopi Roman din Oradea și Iosif din Caransebeș.

Credința nouă a Maghiarilor. Alianța ligelor pentru apărare din Ungaria (Védő Ligák Szövetsége) a format un nou simbol de credință pentru națiunea maghiară. Vom da traducerea, pe cât se poate de fidelă. „Până când nu ne-am recâștigat patria, să nu fim nici catolic, nici protestant, nici liberal, nici reacționar, nici mic-proprietar, nici mare-proprietar, nici solidar (egyest), nici ieșit (kilépett), nici legitimist.

nici liber-alegător, ci maghiar neclintit, răzimat numai pe puterile-și proprii, plin de furie năprasnică și de răzbunare, dornic nerăbdător de răfuială, necunoscător de milă, păgân, sălbatic”. Și această „poruncă” apare în capul ziarelor, al căror conținut e la fel: dela început până în sfârșit agitator. Ne-am înșela însă, dacă am crede, că și poporul mărturisește credința aceasta. Poporul iubește mai mult pacea decât conducătorii săi rezonabili, ori decât irezonabilii agitatori. Poporul știe, că cel ce scoate sabia, de sabie va muri. S'a convins despre aceasta și în războiul mondial și simte, că vechea axiomă nici în viitor nu și-ar pierde din adevărul cuprins în ea. Mai știe poporul, că agitatorii n'au decât să urle, că pentru aceasta sunt plătiți.

Depunerea jurământului episcopilor neortodocși. Odată cu instalarea autorităților române în Ardeal, guvernul nostru a cerut fruntașilor bisericești jurământul de fidelitate față de Pegele României, conform statutului încă în vigoare. Capii bisericilor neortodoxe au refuzat să depună acest jurământ, invocând, până la o vreme, — între alte motiv — pe acela că pacea încă nu fusese ratificată. La aceasta atitudine, statul român se muțumise să răspundă neplătind lefurile acestor clerici, pe cari-i avea totuși în bugetul său. În ultimul timp, contele Mailath, episcopul catolic al Transilvaniei, după instrucțiuni precise date de Sf. Scaun, a comunicat că, el și ceilalți clerici sunt dispuși să depună jurământul. Depunerea jurământului s'a făcut Sâmbătă, în 26 Martie, în fața M. Sale Regelui, a președintelui consiliului de miniștri a ministrului cultelor și a Casei civile și militare a Suveranului. Au depus jurământul: contele Gustav Carol Mailath, episcop rom. catolic de Alba Iulia, Iuliu Grafelder, episcop rom. catolic de Timișoara și Gustav Teutsch, episcop lutheran din Sibiu. Formula, — rostită de cei doi clerici catolici în latinește iar de cel lutheran în limba germană — este următoarea: „*Jur pe Atotputernicul Dumnezeu și pe Sfânta Evanghelie credință M. Sale Regelui României și ascultare cum se cuvine Eviscopului, voi urma legile regatului și mă voi îngriji ca ele să fie respectate de către supușii mei împotriva liniștei și integrității țării nu voi încerca nimic și întrucât depinde de mine nu voi îngădui credincioșilor mei să participe la asemenea acțiuni. Așa să-mi ajute, Dumnezeu și Sfânta Evanghelie*”. Numiții Episcopi au fost reținuți de Severan la d. jun. Episcopul bisericii reformate ungurești a trimis și el reprezentanți la ministerul de culte român spre a trata, admitând în cele din urmă, în principiu depunerea jurământului.

PARTEA OFICIALĂ.

Concurse.

Pentru îndeplinirea definitivă a postului de învățător-cantor dela școala primară cont. gr. or. rom. din S.-Nicolaul-mic, (lângă Arad) protopopiatul Vinga, se publică concurs cu termen de 30 zile dela prima apariție în „Biserica și Școala.”

Venitele împreunate cu acest post sunt:

1. Locuință corespunzătoare în edificiul școlar, grădină pentru legume și una extravilană.
2. Salar dela comuna bisericească 500 lei. Întregirea de salar se va cere dela stat.
3. Pentru conferință 40 lei, iar pentru scripturistă 20 lei.
4. Onorar pentru cantorat: 2 jugere de pământ, iar dela mormântări: mort mic 5 lei, mort mare 10 resp. 15 lei.

D. curățirea și încălzitul salei de învățământ se va îngriji parohia.

Alesul se va îngriji de curățirea locuinței pe dinlăuntru, iar pe din afară comuna bisericească.

Alesul va prevedea cantoratul în sf. biserică, va conduce elevii la serviciul divin și va cânta răspunsurile în Dumineci și sărbători cu elevii.

Recursele ajustate cu documentele necesare, adresate comitetului parohial gr. or. rom. din S.-Nicolaul-mic, se vor înainta oficiului protopopesc gr. or. rom. din Vinga (județul Timiș) având recurenții a-se prezenta în vreo Duminecă, ori sărbătoare în sf. biserică din S.-Nicolaul-mic spre a cânta și a-se face cunoscuți poporului.

S.-Nicolaul-mic. din ședința comitetului parohial, ținută la 30 Ianuarie (12 Februarie) 1921.

Sava Tr. Seculin, preș. com. parohial.

În conțelegere cu: Dr. P. Tucra m. p., protopop.

—□—

1—3

Pentru îndeplinirea postului învățătoresc devenit vacant dela școala II. elem. conf. ort. română din Fenlac, protopopiatul Vinga, se publică concurs cu termen de 30 zile dela prima apariție în organul oficios „Biserica și Școala.”

Salariul împreună cu acest post este:

1. Cvarțir în natură cu 2 odăi, bucătărie, cămară, pivniță și grădină dela locuință.
2. Dela comuna bisericească salar 550 lei, întregirea salarului din visticria statului.
3. Spese scripturistice 25 lei.
4. Pentru conferință 35 lei.

Curățirea salei de învățământ și prevederea salei cu lemne de foc cade în sarcina comunei bisericească.

Recurenții pot fi învățători și învățătoare, cari posed calificațiunea recerută.

Alesul sau aleasa va fi obligat a prevedea învățământul la școala II. și a conduce strana stângă.

Recurenții sunt poftiți, ca cererile înzestrate cu documentele de lipsă și adresate comitetului parohial din Fenlac, să și le înainteze P. O. Oficiu protopresbiteral în Vinga și sunt poftiți a se prezenta în timpul concursului în vreo Duminecă ori sărbătoare în sf. biserică din Fenlac spre a-și arăta dexteritatea în cântare și a face cunoștință cu poporul.

Fenlac, dat în ședința comitetului parohial din 17/30 Decembrie 1920.

Comitetul parohial.

În conțelegere cu: Dr. P. Tucra m. p., protopop.

—□—

1—3

Pentru îndeplinirea stațiunii învățătoresc-cantorale, la școala primară gr. or. rom. din comuna Murani, protopresbiteratul Vinga, se publică concurs cu termen de 30 zile dela prima apariție în „Biserica și Școala.”

Emolumentele sunt:

1. În salar fundamental dela comună bisericească 600 lei în bani solviți în rate lunare anticipative, din cassa culturală. Întregirea de salar va cere-o dela stat; pentru care sumă, comuna bisericească nu garantează.

2. Cvarțir în natură, care constă din 2 odăi, tindă, cămară, grajd, cotețe și o grădină pentru legume.

3. Pentru conferință 30 lei, iar pentru scripturistă 30 lei.

4. Stolele dela imormântare unde va fi poftit 2 lei, iar dela participarea la parastas 1 lei.

5. Pentru cantorat ca onorar livada școlii, care constă din circa 4 jugere, parte arător, parte fâneațe.

De curățirea și încălzitul salei se va îngriji parohia.

Alesul va îngriji de curățirea locuinței pe dinlăuntru, iar pe din afară parohia.

Alesul va prevedea cantoratul în sf. biserică, va conduce elevii la sf. biserică și va cânta răspunsurile în Dumineci și sărbători cu elevii.

Darea după beneficiu, va solvi-o alesul.

Recursele ajustate cu documentele necesare, — adresate comitetului parohial din Murani, — se vor trimite Prea On. Oficiu protopresbiteral în Vinga, având recurenții, a se prezenta în

vreo Duminecă, ori sârbătoare în sf. biserică din Murani, spre a cânta și a se face cunoscuți alegătorilor.

Murani, la 21 Ianuarie (3 Februarie) 1921.

Liviu P. Mihaloviciu preș. com. parohial.
Gheorghe Muntean, notar com. parohial.

În conformitate cu: *Dr. P. Țucra*, protopop.

—□— 1—3

Pentru îndeplinirea postului de învățător la școala ort. română din **Săcădat**, protopresbiteratul Peșteșului, dieceza Orășii-Mari, prin aceasta se publică concurs cu termen de **30 de zile** dela prima publicare în „Biserica și Școala.”

Beneficii:

1. Cvartir liber, constător din două chilii, cămară și apartinătoarele, cu $\frac{3}{4}$ jugere grădină.
2. Pământ, parte arător, parte fânațe, 3 jugere catastrale.

3. 300 Lei dela comuna bisericească.

4. Ajutor din vistieria statului, ca întregire a salariului învățătoresc.

5. La mormântări, dela om mare 5 Lei, dela mic 2 Lei.

6. Pentru cantorat remunerație specială, dacă va înființa și conduce cor vocal.

Alesul va fi obligat a conduce băieții la biserică, în toate Duminicile și sărbătorile.

Doritorii de-a ocupa acest post sunt avizați, că cererile lor de concurs, adresate comitetului parohial din Săcădat, să le înainteze Prea On. Oficiu protopopesc în Tileagd, având dânsii a se prezenta poporului în vreo Duminică ori sârbătoare, spre a-și arăta dexteritatea în cântare și tipic.

Comitetul parohial.

În conțelegere cu: *Alexandru Munteanu*, protopresbiter, inspector școlar.

—□— 2—3

Pentru ocuparea vacantului post de preot din parohia de clasa a III-a **Pădurani**, tractul Belințului, județul Caraș-Severin, se publică concurs în „Biserica și Școala”, cu termen de **30 zile** dela prima publicare.

Emolumentele împreunate cu acest post sunt:

1. O sesie de pământ de 30 jugăre, parte arător, parte fânațe;

2. Bir câte 25 klgr. cucuruz în boambe, dela fiecare familie;

3. Stola legală.

4. Întregire de dotație dela stat, pentru care parohia nu răspunde.

5. Locuință în natură, cu 2 camere și bucătărie, apoi grajd pentru vite și o grădină de 800⁰□ lângă locuință și alta tot de 800⁰□ lângă comună.

Reflectanții la acest post sunt poftiți a-și așterne petițiile concursuale, instruite cu documentele de lipsă, comitetului parohial, pe calea oficiului protopresbiteral din Belinț, județul Timiș, și a se prezenta în vreo Duminecă sau sârbătoare, în termenul concursual, în sf. biserică din Pădurani, gara Răchita, spre a-și arăta dexteritatea în tipic și cântare, eventual în predică.

Alesul e obligat să catehizeze elevii dela școala locală și să supoarte sarcinile publice după realitățile ce le beneficiază.

Comitetul parohial.

În înțelegere cu mine: *Gherasim Sârbu*, protopresbiter.

—□— 3—3

Pentru îndeplinirea postului de învățător dela școala confesională gr. ort. rom. din **Ficătar**, tractul Belințului, se publică concurs cu termen de **30 zile** dela prima publicare în organul diecezan „Biserica și Școala.”

Emolumentele împreunate cu acest post sunt:

1. În bani gata din cassa cultului, 500 Lei.

2. Întregirea dela stat, pentru care însă comuna bisericească, nu ia răspundere.

3. Diurnă și viatic pentru conferințele învățătoresți 50 Lei.

4. Pentru scripturistică 50 Lei.

5. Dela înmormântări: 5 Lei dela cei cu stare și 3 Lei dela cei săraci.

6. Locuință în natură, cu grădină de $\frac{3}{4}$ jugăr, lângă școală.

7. Două jugăre pământ extravilan (usufructul).

De curățirea și încălzirea salei de învățământ se va îngriji comuna bisericească; iar de a locuinței învățătoresți alesul, căruia comuna bisericească îi va aduce numai lemnele trebuitoare.

Alesul e obligat să conducă cantoratul în sf. biserică, să instrueze pe elevi cântările bisericești și cele liturgice și să îi conducă regulat la biserică.

Reflectanții sunt poftiți a-și eșterne petițiile concursuale, instruite cu documentele prescrite, comitetului parohial din Ficătar, județul Timiș, pe calea oficiului protopresbiteral din Belinț, având a se prezenta într-o Duminecă sau sârbătoare în sf. biserică, spre a și arăta dexteritatea în cântare și tipic.

Comitetul parohial.

În înțelegere cu mine: *Gherasim Sârbu*, protopresbiter.

—□— 3—3

Pentru îndeplinirea postului învățătoresc dela școala confesională ortodoxă română din **Cuveșdia** protoprezbiteratul Lipova, devenind vacant în urma penzionării învățătorului Gheorghe Tomi, se publică concurs repetit cu termen de **30 zile** dela prima publicare în organul oficios „Biserica și Școala”, pe lângă următorul sălar:

1. Dela comuna bisericească 750 lei, întregirea dela stat. 2. Diurnă la conferința 50 lei. 3. Scripturistica 50 lei. 4. Cuartir în natură cu edificiile economice necesare. 5. Grădina, carea după alegerea al 2-lea învățător se va împărți în părți egale fără ca primul să fie desdaunat. De curățirea cuartirului intern și extern se va îngriji comuna bisericească. De curator și de încălzitul salei se va îngriji comuna bisericească. Dela înmormântări mici 5 lei, dela mari 10 lei, iar cu liturgia 12 lei.

Alesul este obligat a conduce cantoratul în sf. biserică și a instrua elevii în cântăriile bisericești, acela reflectant, carele va dovedi prin certificat, că este dexter de a conduce corul vocal existent, va fi preferit.

Recursele ajustate cu documentele necesare și adresate Comitetului parohial din Cuveșdia se vor înainta oficiului protopopesc gr. ort. rom. al Lipovei în Lipova având recurenții a se prezenta în vreo Duminecă ori sârbătoare în sf. biserică din Cuveșdia, spre a se face cunoscut în cele rituale.

Cuveșdia, din ședința Comitetului parohial dela 23 August (5 Septemvrie) 1920.

Comitetul parohial.

În conțelegere cu protoprezbiterul tractual, *Fabriciu Manuila*, inspector de școale.

—□— 3—3

Pentru îndeplinirea parohiei **Belotinț** protopresbiteratul Lipovei, devenită vacantă prin renunțarea alesului Laurentio Juga în conformitate cu concluzul Ven. Consistor de sub Nr. 641/921 se publică de nou concurs cu termen de **30 de zile** dela prima publicare în organul oficios „Biserica și Școala.”

Emolumentele împreunate cu parohia sunt:

1. Un intravilan parohial cu techin extravilan. 2. Una sesiune parohială în estenziunea cuprinsă în foaia catastrală. 3. Birul legal. 4. Stolele legale. 5. Eventuala întregire dela Stat.

Alesul e îndatorat a solvi toate dările după întreg beneficiul parohial și a catehiza în școala confesională din loc, fără alte renumerațiuni.

Parohia este de clasa a II. dela reflectanți se pretinde deci asemenea cvalificațiune, cari vor avea a-și subșterne recursurile lor în termenul concursual P. O. Domn Fabriciu Manuila protopresbiter gr. ort. rom. în Lipova, ajustate cu documentele recerute, precum și cu atestat despre eventualul serviciu prestat până aci, iar pe lângă observarea strictă acelor cuprinse în § 33 din Regulamentul pentru parohii a se prezenta tot în termenul concursual în sf. biserică din Belotinț în vreo Duminecă ori sârbătoare spre a-și arăta dexteritatea în cele rituale și oratorie, dar numai după ce vor dovedi protopresbiterului tractual că posed cvalificațiunea prescristă, iar cei

din altă dieceză, că au înalta încuviințare a P. S. Sale Domnului Episcop diecezan de a putea reflecta la aceea parohie.

Belotinț, din ședința Comitetului parohial gr. ort. român ținută la 5/19 August 1920.

Comitetul parohial.

În conțelegere cu: *Fabriciu Manuila*, ppop.

—□— 3—3

În conformitate cu rezoluțiunea Ven. Consistor diecezan de sub Nrul 663/1921, prin aceasta să publică concurs cu termen de **30 zile** dela prima publicare în organul oficios pentru îndeplinirea parohiei vacante din comuna **Slatina-Mureșană**.

Parohia este de clasa a III-a.

Venitele parohiei sunt:

1. Casa parohiala și intravilanul parohial de lângă ea.

2. Pământ parohial 16 jughere la deal.

3. Birul parohial dela cei cu pământ extravilan dela fiecare casa câte 30 litre cucuruz sfărâmat, iar dela zileri câte 15 litre cucuruz sfărâmat.

4. Stolele legale.

5. Întregirea dotațiunei dela stat, pe care însă comuna bisericească nu o garantează.

Preotul, care se va alege va plăti toate dările după venitul preoțesc și va catehiza la școala din loc fără altă remunerație.

Reflectanții au să-și înainteze recursurile adresate comitetului parohial, oficiului protopresbiteral din Radna (județul Arad) având în termenul concursual a se prezenta cu știrea prealabilă a ppopului concernent la sf. biserică din Slatina, pentru a-și dovedi dexteritatea în rit și oratorie. Întrucât ar fi din alta dieceză, are a produce autorizație de a compete la parohia din chestiune.

Comitetul parohial.

În conțelegere cu: *Procopiu Givulescu* m. p. protopresbiter.

—□— 3—3

Duplicate.

Gheorghe Sărac, născut la 12 Octomvrie 1889, în comuna Leucani, județul Bihor, pierzându-și absolutorul teologic, eliberat cu datul de 7/20 Iunie 1913, Nr. 13 T. M. — 1912—13, i-s'a extradat cu datul de 8 Martie n. 1921, Nr. 92 T. — 1920—1, duplicat, prin ce originalul se declară de anulat.

— *Svetozar Ghițu*, născut la 2 August 1894 în Arad, pierzându-și certificatul școlar despre absolvirea cl. V. primare a școlii de aplicație dela școala normală ort. rom. din Arad eliberat la sfârșitul anului școlar 1905—6, i-s'a extradat duplicat sub Nrul 296 P. — 1920—1, prin ce originalul se anulează.

— *Nicolae Fofiu*, născut la 5 Septemvrie 1877 în Totorenii, județul Bihor, pierzându-și în revoluție diploma de învățător, eliberată la 13/26 Iunie 1907, sub Nr. 27 P. M. — 1906—7, i-s'a extradat cu datul de 7 Martie 1921, Nr. 299 P. — 1920—1 duplicat, prin ce originalul se declară anulat.

— *Mihail Andrei*, născut la 19 Iulie 1885 în Ianosda, județul Bihor, pierzându-și diploma de învățător eliberat la 6 Iulie 1905, sub Nrul 1002/1904—5, i-s'a extradat cu data de 12 Martie 1921, Nr. 308 P. — 1920—1, duplicat, prin ce originalul se declară anulat.

— *Dimitrie Deac*, născut la 16 Maiu 1870, în Cociuba, pierzându-și testimoniul de cvalificațiune învățătorescă eliberat la 20 Iunie 1895, sub Nrul 332 P. — 1895, i-s'a extradat duplicat cu data de 12 Martie 1921, sub Nrul 309 P. — 1920—1.

Direcțiunea Inst. teol. și a școlii normale ort. rom. diecezane din Arad.

Cenzurat: Alexandru T. Stamatiad.